

Kartell Odüsszeia – A Standard Oil olajkartell története

Szerző: Soós Erik (soos.erich.824@gmail.com)

Témavezető: Prof. Dr. Varga Norbert, egyetemi tanár

Intézmény: Szegedi Tudományegyetem, Állam- és Jogtudományi Kar, Magyar Jогtörténeti Tanszék, Szeged

Kutatásom az kartelljогtörténetén belül az olajkartellekkel és olajtrösztökkel foglalkozik. Ezen belül is kiemelt szerepet tölt be, a XIX. század másodikfelében, és XX. század elsőfelében aktívan működő *Standard Oil Company* olajipari trösztje.

Fő célom ezzel a témával feltárni és bemutatni, a *Standard Oil* tükrében az egykoron volt olajipari trösztök és kartellek működését és szabályozását, mind az Egyesült Államokban mind hazánkban. További célomként jelölném meg, ezen kartellek elleni különböző fellépési módok hatéktívitásának bemutatását is. Vagyis, a kartellekkel szembeni egyes szabályzások, korlátozások eredményességének bemutatását.

A kutatás betekintést biztosít az amerikai és magyar olajkartell-történetébe a *Standard Oil* esetén keresztül. Valamint reflektál a térben és időben különböző, fontos történeti eseményekre, mind a kartell részéről mind a törvényalkotásrészéről. Többek között elemzésre kerül, például az 1890-as *Sherman Act*, a *Standard Oil* kontra Egyesült Államok ügy, vagy a *Standard Oil* tevékenysége Magyarországon 1931 és 1948 között.

A kutatás módszerét nemzetközi és magyar archívumi anyagok feldolgozása képezte. Többek között levéltári iratok a Magyar Nemzeti Levéltárból és (elektronikus formában) az Amerikai Nemzeti Levéltár és Irattárból. Továbbá más releváns szakirodalmi anyagok feldolgozása is fontos szerepet töltött be a kutatásban.

Kulcsszavak: *Standard Oil Company*, MAORT, tröszt, kartellszabályozás

Cartel Odyssey - The story of the Standard Oil cartel

Author: Erik Soos (soos.erich.824@gmail.com)

Thesis Supervisor: Prof. Dr. Norbert Varga, professor

Institution: University of Szeged, Faculty of Law and political sciences, Department of Hungarian Legal History, Szeged

My research focuses on oil cartels and oil trusts within the history of antitrust law. Within this, the oil trust of the Standard Oil Company, which was active in the second half of the 19th century and the first half of the 20th century, plays a prominent role.

My main objective with this topic is to explore and describe the operation and regulation of the former oil trusts and cartels, both in the United States and in our country (Hungary), in the light of Standard Oil. I will also attempt to demonstrate the effectiveness of the various methods of dealing with these cartels. In other words, to demonstrate the effectiveness of certain regulations and restrictions against cartels.

The research provides insights into the history of the US and Hungarian oil cartels through the case of Standard Oil. It also reflects on important historical events, both on the cartel side and on the legislative side, which vary in space and time. Among other things, the Sherman Act of 1898, the Standard Oil v. United States case, and Standard Oil's activities in Hungary between 1931 and 1948 are analyzed.

The research methodology is based on the processing of international and Hungarian archival materials. Among others, archival documents from the Hungarian National Archives and (in electronic form) from the American National Archives and Records were used. In addition, other relevant literature played an important role in the research.

Keywords: antitrust regulation, MAORT, Standard Oil Company, trust